

BIBLIOTHEEK
INSTITUUT VOOR
BODEMVRUCHTBAARHEIT
GEONINGEN

SEPARAAT
No. 17270

Eenige losse opmerkingen naar aanleiding van het
artikel „Waar zit de fout” van den Voorzitter van
het Genootschap voor Landbouwwetenschap
(Cultura 1919, biz. 197-200).

DOOR

D. J. HISSINK.

63:061.2

—♦♦♦—
Separatafdruk van
Cultura.

A. VAN LOON — Tiel.

Eenige losse opmerkingen naar aanleiding van het
artikel „Waar zit de fout” van den Voorzitter van
het Genootschap voor Landbouwwetenschap
(Cultura 1919, blz. 197-200).

Naar aanleiding van de noodkreet, door den heer CROESEN in het Juni-nummer van Cultura geslaakt, zou ik gaarne de volgende opmerkingen willen maken. Het gaat ons Genootschap niet goed en de Voorzitter vraagt, waar de fout zit.

Wanneer eene vereeniging een kwijnend bestaan lijdt, dan kan dat — voor zoover ik dit althans op het oogenblik inzie — slechts twee oorzaken hebben. Of de vereeniging voorziet niet in eene bestaande behoefte, of de leiding is in verkeerde handen. De verkeerde leiding kan weer tweemaal oorzaak hebben. De personen, die aan het hoofd staan, kunnen ongeschikt voor hun taak zijn of zij zijn wel geschikt, maar missen door andere werkzaamheden den tijd om de belangen van de vereeniging in voldoende mate te behartigen. Het Genootschap dient nu in de eerste plaats uit te maken, welk geval zich hier voordoet.

Ik voor mij meen, dat er in ons land plaats is voor eene vereeniging, waarin de personen elkander ontmoeten, die — om de woorden van den Voorzitter te gebruiken (blz. 199) — „de landbouwwetenschap theoretisch beoefenen of practisch toepassen”. Ik persoonlijk althans gevoel de behoefte aan eene dergelijke vereeniging. Ontleed ik dit gevoel nader, dan blijkt mij, dat ik er behoefte aan gevoel, om af en toe op ongedwongen wijze samen te komen, zoowel met personen, die de landbouwwetenschap beoefenen, als met hen, die deze wetenschap in de practijk toepassen. En van deze bijeenkomsten verwacht ik, dat zij niet alleen zullen dienen tot het voeren van gedachtenwisseling op gemeenschappelijk gebied, doch dat zij ook gelegenheid zullen bieden om vriendschapsbanden aan te knopen en te hernieuwen. En verder gevoel ik behoefte aan een orgaan, dat mij vrij uitvoerig op de hoogte houdt van alles, wat zich in onze vaderlandsche landbouwwetenschappelijke wereld afspeelt en waarin ik op gezette tijden zelf een overzicht van mijn arbeid kan geven.

Het is nu maar de vraag of er in ons land voldoende personen gevonden worden, die er net zoo over denken.

Misschien zal men mij antwoorden, dat dit — gezien de geringe opkomst op de vergaderingen van het Genootschap — niet het geval is. Ik vraag mij af of dit niet aan den opzet van deze vergaderingen ligt. Indien de agenda's van de vergaderingen van ons Genootschap er zoo uitzagen als bijv. die van de Juli-vergadering van de Nederlandsche Chemische Vereeniging, dan geloof ik, dat het bezoek uitstekend zou zijn. Doch in geen geval mag men — op grond van het slechte bezoek tot nu toe — de conclusie trekken, dat er in landbouwkundige kringen geen behoefte aan een Nederlandsche Landbouwkundige Vereeniging bestaat.

En wat het orgaan voor eene dergelijke vereeniging betreft, lees ik in het artikel van den Voorzitter (blz. 199), dat het gebrek aan copie zal hebben „doordat de menschen, die op wetenschappelijk gebied iets te publiceeren hebben, daarvoor gebruik maken van allerlei andere periodieken dan van het blad Cultura.” De voorzitter

deelt hier blijkbaar op de publicaties vanwege de Hoogeschole te Wageningen en te Utrecht, de Proefstations, de Phytopathologische Vereeniging, de Vereeniging voor Wetenschappelijke Teelt, de Ned. Heidemaatschappij, enz. Welnu, het zal het beste zijn met het bestaan van deze bestaande periodieken rekening te houden en zich af te vragen of daarnaast een ander tijdschrift nog genoeg reden van bestaan heeft. Ik meen van wel, doch het is duidelijk, dat dit tijdschrift dan zóódanig geredigeerd moet worden, dat het geen concurrentie van de bestaande publicaties ondervindt. Dat dit mogelijk is, zal ik met enkele woorden trachten aan te toonen.

In de eerste plaats zijn er wel wetenschappelijke verhandelingen, die in geen der bestaande periodieken plaats vinden, al is dit aantal niet groot. Verder zullen tal van onderzoekers prijs stellen op een tijdschrift, waarin zij kleine artikelen vlug gepubliceerd kunnen krijgen.

Een uitgebreid arbeidsveld ligt voor het Tijdschrift van een Ned. Landb. Vereeniging echter open in het refereeren van de publicaties, die in Nederland en de Koloniën op wetenschappelijk gebied verschijnen. En vooral lijken mij uitvoerige autoreferaten zeer aan te bevelen. Vele wetenschappelijke publicaties toch zijn soms zóó uitvoerig en zóó ingewikkeld; dat niet alleen de buitenstaander, maar zelfs iemand, die zich op hetzelfde terrein beweegt, met vreugde het verschijnen van een uitvoerig referaat zal begroeten. Men kan dan voorloopig met het lezen van dit referaat volstaan en als men er verder belang in stelt, het oorspronkelijke stuk — gewoonlijk wel zonder kosten — in zijn bezit krijgen.

Een ander gebied, waarop het orgaan van de vereeniging met vrucht werkzaam kan zijn, is het leveren van verzamelreferaten. Zoo zouden bijv. velen op het oogenblik gaarne een verzamelreferaat zien verschijnen, dat hun een goed overzicht gaf over de verschillende onderzoekingen op het gebied der bodemziekten (onderzoekingen van ABERSON, SJOLLEMA, HUDIG, SÖHNGEN e. a.).

In dit verband noem ik verder eene bespreking van de lijnen, waarlangs het landbouwkundig onderzoek in ons land zich het beste ontwikkelen kan. Op het Landhuishoudkundig Congres te Veendam in het jaar 1918 zijn daarover stellingen verkondigd, waarmede niet iedereen het eens zal zijn.

Ook kan het in sommige gevallen gewenscht zijn de resultaten van buitenlandsche onderzoekingen te bespreken.

Misschien maakt de Redactie van *Cultura* de opmerking, dat *Cultura* reeds thans voor dit alles openstaat, doch dat er weinig gebruik van gemaakt wordt. Ik veroorloof mij dan evenwel de opmerking, dat de Redactie, wanneer deze referaten niet ingezonden worden, het initiatief moet nemen. Zij kan dit doen, door of zelf de artikelen te schrijven of door de medewerking van bevoegde personen in te roepen.

Verder mag er in de wetenschappelijke landbouwkundige wereld niets gebeuren, waarover het tijdschrift van de Ned. Landbouwkundige Vereeniging niet onmiddellijk bericht. Zoo heb ik in *Cultura* gemist een verslag van de discussie tusschen de Hoogleraren ABERSON en RITZEMA Bos (Ned. Landbouw Weekblad 1918) en eveneens van de discussie tusschen de Hoogleraren BLAAUW en MOLL, die

gevolgd is door Prof. BLAAUW's verhandeling „Om de eenheid van het Hooger Landbouw Onderwijs" 1).

Misschien zijn er nog meer rubrieken voor het tijdschrift te noemen (Boekbespreking; Personalia; Vacatures enz.).

Ik gaf hier slechts aan, wat mij voor oogen zweeft, maar ik kan mij voorstellen, dat anderen — en in het bijzonder zij die de landbouwwetenschap toepassen — nog andere rubrieken opgenomen willen zien; rubrieken bijv. waarin deze toepassing meer op den voorgrond treedt.

Behalve op de beide terreinen, die ik hier aangaf — het organiseren van bijeenkomsten (zoo gewenscht met excursie's) en het uitgeven van een tijdschrift — zal ook de studie van verschillende vraagstukken de aandacht van eene Landbouwkundige Vereeniging vragen. Zoo zouden bijv. commissies voor de studie van de volgende onderwerpen: „Het landarbeidersvraagstuk", „Het wetenschappelijk landbouwkundig onderzoek", „De electricatie van het platteland" zonder twijfel nuttig werk kunnen verrichten.

En ten slotte noem ik nog als vierde arbeidsveld het organiseren van vacantiecurssussen.

Ik ben er dus van overtuigd, dat er genoeg reden van bestaan is voor eene vereeniging, waarin „de stem der landbouwwetenschap tot uiting komt"; eene vereeniging waarin plaats is voor allen, die in de ontwikkeling van de landbouwwetenschap om de een of andere reden belang stellen.

Doch dan moet de zaak met kracht en met toewijding worden aangepakt.

Het Ned. Landb. Genootschap heeft wel eens getracht om in de hierboven aangegeven richting werkzaam te zijn. Ik heb hier het oog op de indertijd opgerichte studiecmissie (zie *Cultura* 1919, blz. 198). Het is nu natuurlijk van belang te weten door welke oorzaken van deze commissie, waarvan ik ook lid ben, *nooit iets* is uitgegaan. Volgens den Voorzitter (blz. 198) is de werkeloosheid van de commissie het gevolg hiervan „dat de wereldoorlog beslag legde op de werkkraft van het grootste gedeelte van de commissieleden". Hoe komt de Voorzitter aan deze wetenschap? Mij is als commissielid hier niets van bekend. Kort na onze installatie te Utrecht door den heer CROESSEN, heb ik een schrijven van den secretaris onzer commissie beantwoord en in September 1917 heb ik hem nog eens gevraagd, waarom de commissie absoluut werkeloos bleef. Maar ik heb nooit iets van ons bestuur gehoord en het is mij dus totaal onbegrijpelijk, hoe men tot de wetenschap gekomen is, dat het grootste gedeelte van onze leden het te druk had om iets te presteeren. Er is ons nooit om gevraagd.

Ik vermoed — doch het is niet meer dan een vermoeden — dat de secretaris en misschien ook de voorzitter van de commissie het te druk hadden. En ik mag dit vermoeden gerust uitspreken, omdat het hier twee personen geldt, wier werkzaamheid boven alle twijfel verheven is en van wie het bovendien bekend is, dat zij met

1) Is door plaatsgebrek pas in dit nummer opgenomen.

allerlei bezigheden overladen zijn. Doch, de heer CROESEN houde mij de opmerking ten goede, de oorlogstoestand heeft daar niets mee te maken.

En hiermede ben ik genaderd tot de kern van de zaak. De oorzaak van het kwijnen van het Genootschap meen ik te moeten zoeken in het ontbreken van een Secretaris, eventueel een Secretaris-Redacteur, die voldoende tijd aan deze gewichtige functie besteden kan. Dat een dergelijke Secretaris behoorlijk gesalarieerd moet worden, ligt voor de hand. Zelfs al mogen de werkzaamheden van het Genootschap voorloopig nog geen volle persoonlijkheid vereischen, dan zullen er toch wel jaarlijks een paar duizend gulden salaris mee gemoeid zijn.

Nu het Genootschap in de put zit, zie ik geen andere uitkomst dan dat getracht wordt een vijftien à twintig mille bijeen te brengen, waaruit de eerste vier à vijf jaar een secretaris bezoldigd kan worden en waaruit eventuele tekorten kunnen worden gedekt. Het is onze zustersvereniging, de Ned. Chemische Vereeniging, het vorige jaar gelukt een dergelijk bedrag bijeen te brengen, dat voor directe uitgaven in het belang der vereeniging gebruikt mag worden. Zou het nu niet mogelijk wezen, dat ook ons dit gelukt? We zouden daarbij een beroep moeten doen in de eerste plaats op de leden, doch verder op allen, die de ontwikkeling van de landbouwwetenschap ter harte gaat en daarbij heb ik onder meer het oog op Nederlandsche en Nederlandsch-Indische Cultuur-Maatschappijen, op groote en machtige vereenigingen en op vooraanstaande landbouwers.

Het bovenstaande wil niet meer zijn dan de titel aangeeft; het zijn slechts enkele losse opmerkingen, die de liefde voor onze landbouwwetenschap mij in de pen gaf.

GRONINGEN, 6 Juli 1919.

D. J. HISSINK.

